

РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛІКИ В 1923 РОЦІ.

(Огляд написаний спеціально для "Укр. Роб. Вістей".)

XL. МОСКВА — ХАРКІВ.

На Курській вокзалі потяг стоїть цілу годину. Всі йдемо в буфет. Великий вокзал переповнений народом. Буфет-ресторан розміщений в величавій салі бушуй першокласній. Сідаємо довгими рядами до столів і наїдаємося на борщі. Прекрасний білий і чорний хліб. Все далеко дешевше чим в Москві. Піся обіду йду до великого кіоску і запасаюся на дорогу газетами і журналами.

Другий дзвінок гонить всіх нас назад у вагони. Так не хочеться літти в душі, тісні накурени вагони. На дворі так гарно, весело, сонце гріє.

За Курськом панорама різко змінюється. Наш потяг мчить, оставляючи за собою великі села. Це вже не ті села, що ми проїхали в Орловській губернії. Це вже більші українські села. Ось потяг мчить нас самою серединою села. Хати великі, просторі, виблинені на біло з великими вікнами в шість шиб. Садиби огорожені утопають як в віночках в зелені садках. Ово-чкі гнуть до долу гілля. На полях вже сям там починають жати та косити жито. Всюди рух, всюди видно життя. Села тягнуться майже безперервно одно за другим. Широкі дуги біліють від табунів гусей. Як це не бачити такої великої скількості гусей і качок, як на Курщині, а саме на просторі між Курськом і Бігородом.

Бігород, повітве містечко на границі Курщини і Харківщини. Тут потяг знову стоїть цілу годину і знову подорожують публіка — заповнене ресторан вокзалу. Тут споживчі товари дешевші ще чим в Курську. Шклянка чаю тут 3 рублі, а в Москві 15 до 20 рублів. Велика солодка булка 5 рублів, а в Москві о половину менша 15 рублів. Всюди повно овочів, молока. Женщини повинні до потягу печені кури, качки, навіть гуси.

Парені огірки, свіжі! — кричить ждана.

Міліціонер не допускає жешчин з овочами до потягу, але скоро лише він віддається до другого кінця потягу, жешчині, підарстки підбігають до потягу і між ними а подорожуючими починається оживлена торговля впрот через вікна потягу. Всюди торгуються, довго торгуються, поки прийдуть до згоди.

Третій дзвінок і потяг рушає. Ще пару останок і ми в Харкові. З Бігороду до Харкова година їзди. За Бігородом починаються вже галича-

ки і невисокі горбки. З провад і водоміів дивиться на нас біла глина. І села тут чистенькі, білі, але менше садків. Тут жива вже в повнім розгарі. Жито зжате, або скошене. Дехто жне живаркою, але це рідкість. Люде везуть снопи до дому одним конем з дугію. Дуже з часта попадаються волязи.

Була вже 9 година вечера, як потяг, поминувши довгі ряди вагонів, старих, вибувших із строю локомотивів, підійшов до харківського вокзалу. беру свої валізи і з якоюсь невідомою тривою вихожу з вагону на перон. Мої "дами" аж лехке зігнули, коли побачили, що я забираю свої валізи.

Довгим рядом в потилицю проходимо ми через отворену калитку, де кондуктор відбирає наші білети. Потім йдемо вверх довгим коридором і аходимо у величезну салю вокзалу. Харків має дуже гарну стацію з кількома салями. Але ніні вони, виглядають не дуже привітно в відіу генерального ремонту. Всюди в салях стоять огорожені утопають як в віночках в зелені садках. Ово-чкі гнуть до долу гілля. На полях вже сям там починають жати та косити жито. Всюди рух, всюди видно життя. Села тягнуться майже безперервно одно за другим. Широкі дуги біліють від табунів гусей. Як це не бачити такої великої скількості гусей і качок, як на Курщині, а саме на просторі між Курськом і Бігородом.

Бігород, повітве містечко на границі Курщини і Харківщини. Тут потяг знову стоїть цілу годину і знову подорожують публіка — заповнене ресторан вокзалу. Тут споживчі товари дешевші ще чим в Курську. Шклянка чаю тут 3 рублі, а в Москві 15 до 20 рублів. Велика солодка булка 5 рублів, а в Москві о половину менша 15 рублів. Всюди повно овочів, молока. Женщини повинні до потягу печені кури, качки, навіть гуси.

Парені огірки, свіжі! — кричить ждана. Міліціонер не допускає жешчин з овочами до потягу, але скоро лише він віддається до другого кінця потягу, жешчині, підарстки підбігають до потягу і між ними а подорожуючими починається оживлена торговля впрот через вікна потягу. Всюди торгуються, довго торгуються, поки прийдуть до згоди. Третій дзвінок і потяг рушає. Ще пару останок і ми в Харкові. З Бігороду до Харкова година їзди. За Бігородом починаються вже галича-

ки і невисокі горбки. З провад і водоміів дивиться на нас біла глина. І села тут чистенькі, білі, але менше садків. Тут жива вже в повнім розгарі. Жито зжате, або скошене. Дехто жне живаркою, але це рідкість. Люде везуть снопи до дому одним конем з дугію. Дуже з часта попадаються волязи.

Була вже 9 година вечера, як потяг, поминувши довгі ряди вагонів, старих, вибувших із строю локомотивів, підійшов до харківського вокзалу. беру свої валізи і з якоюсь невідомою тривою вихожу з вагону на перон. Мої "дами" аж лехке зігнули, коли побачили, що я забираю свої валізи.

Довгим рядом в потилицю проходимо ми через отворену калитку, де кондуктор відбирає наші білети. Потім йдемо вверх довгим коридором і аходимо у величезну салю вокзалу. Харків має дуже гарну стацію з кількома салями. Але ніні вони, виглядають не дуже привітно в відіу генерального ремонту. Всюди в салях стоять огорожені утопають як в віночках в зелені садках. Ово-чкі гнуть до долу гілля. На полях вже сям там починають жати та косити жито. Всюди рух, всюди видно життя. Села тягнуться майже безперервно одно за другим. Широкі дуги біліють від табунів гусей. Як це не бачити такої великої скількості гусей і качок, як на Курщині, а саме на просторі між Курськом і Бігородом.

Цікаво й мені побачити Раковського, але-ж у мене річі і я таки добре втомлений з дороги. Прошу міліціонера і він мене якимсь коридором провводить до дверей Ш. класи. Власне, це тільки стара назва, бо тепер нема клас.

Вихожу на площу перед вокзалом і питаю першого стрічного, кудюю і як дбратись до Селянського будинку. Він спраляе мене до трамвая, але я здалеку бачу, що там дуже галитно. Підходжу до ізвошика і договорююся з ним за 60 рублів до Сельбудинку.

Пересікаємо площу і звертаємо на Катеринославську улицю. Праворуч нас великий сирій будинок залізничного управління. Улиця дуже оживлена, освічена, але дуже шик іде помаленьку, лавіруючи між грудами каменя. По обох боках насипані кули піску, покотані рови. Перейшли через міст і завернули на право. Ще кілька минут і ми на широкій людній площі. Посередній бульвар, а довкола повно народу, ізвошиків. Тут-же скоридитесь всі трамвай міста Харкова. Праворуч від нас величезна-довга будівля на ній в горі напис: "Гостиниця Спартак". А просто передомою величавий чотириповерховий в українськ стилу будинок. Це є "Сельбудинок".

Нікого я тут не знаю, на ніяку гостину не очікую, але чомусь мені здається, що тут я знайду близьких мені людей. Без ніяких адрес і рекомендацій я рішю чомусь киче остановитись в Сельбудинку. Певно сама назва тягнула мене до себе. Розплатився я з ізвошиком, взяв свої валізи і дивлюся на напис будинку, на саму його будову. Хто був його вистателем до революції? Де він тепер? Може це він в Берліні на Курфюрстендам уліці простягав до мене руку за хлібом. Там повно є тих збувших властителей, нині жебраків, що не уміють, що не здатні власними руками заробити собі на прожиток. І чи сподівався він, що нині на його бушуй величавий каменіш буде пишатися ця много нам горворча назва: "Селянський будинок".

Я це раз оглянувся довкола, ще раз подивився на напис на сусіднім будинку — "Гостиниця Спартак" — подивився на трамвай, що дзвонили по другій сторні бізнесного бульвару, на перекуки, що стояли довкола з ріжними савдовими овочами, кавунами, булками і мій зір спинився на великих вікнах нижнього поверху Сельбудинку. Там було написано: "Село-Книга". У ві-

кнах видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній? — Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спиравиди до канцелярії на першім поверху. — Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ.

Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хло-

КОМУНІКАТ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ФРАКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОСОЛЬСЬКОГО КЛЮБУ.

Відрізани від матернього лня світовим реакційним імперіалізмом, українські селянські й робітничі маси українських земель Волині, Холмщини, Полісся й Підляшя, вірні своїм революційним традиціям, з неослабленою енергією дальше продовжували боротьбу за свої класові й національні ідеали, згуртувавшись у соціалістичні гуртки У.С.Р., У.С.Д.Р.П., У.С.Д.П.

Наслідком тої свідомості своїх інтересів класових і національних українські трудові маси відержали смертельний бій польської імперіалістичної реакції, даний нею українським селянам і робітникам підчас виборів до Польського Союму та Сенату в листопаді 1922 року.

Українське селянство та робітництво наших земель вишло переможцем в цій завзятій боротьбі, виславши до союму своїх представників, делегатів окремих соціалістичних груп.

Такі умови боротьби з реакційною навалюю з одного боку та брак реальних підстав до ідейного розходження з другою, настирливо диктували усім українським дісно соціалістичним елементам konieczність створення єдиного українського пролетарського селянського соціалістичного фронту в першу чергу на землях Волині, Холмщини, Полісся й Підляшя, а відтак зєднання усього українського соціалістичного руху на всіх землях під Польщею, себто і Галичині.

Українські соціалістичні партії ріжних партійних

груп, обєднавшись 23 травня 1923 року в окрему соціалістичну фракцію в Українській Парляментарній Репрезентації Польського Союму в наслідок грунтовних і всебічних нарад з своїми мандатіерами, партійними групами, йдучи на зустріч життєвій потребі активних соціалістичних сил наших земель, дня 17 листопада 1923 року скликали нараду в Луцьку з представників усіх існуючих на землях Волині, Холмщини, Полісся й Підляшя українських соціалістичних груп.

На цій нараді прийняті слідуєчі резолюції: 1. Учасники наради декларативно виходять з дотепер існуючих соціалістичних партій і приймають програму Української Соціал Демократичної Партії (У.С.Д.П.) 2. Учасники наради утворюють обласну організацію Української Соціал Демократичної Партії (У.С.Д.П.) Волині, Холмщини, Полісся й Підляшя з місцем осідку в Луцьку на Волині.

3. До Головної Ради й Екзекутиву в Львові делегується шість членів Управи Обласної Організації (Екзекутиви). 4. Обирається Рада Обласної Організації з 18 членів і екзекутив з 7 членів.

В той спосіб самостійне існування усіх дотепер існуючих на наших землях українських соціалістичних груп і гуртків припинено і вони зліковані як окремі організації. З того ж дня увесь український соціалістичний рух злитий в одну Соціал-Демократичну Партію лучно з партією У.С.Д.П. Східної Галичини.

Вітаючи цю постанову, подану Соціалістичної Фракції Української Парляментарної Репрезентації вважають постанову Луцької Соціалістичної Наряди, з дня 17. листопада 1923 року, для себе обовязуючими і директивними.

Обєднання усього українського соціалістичного руху на українських землях під Польщею суцільно, на Волині, Холмщині, Поліссю й Підляшю і в Східній Галичині в одну партію У.С.Д.П., партію, яка заступає й боронить інтереси селянських і робітничих мас, є

новим побідою українських революційних мас на шляху їх соціального й національного визволення і скріплення міжнародного революційного пролетаріату. Хай живе єдиний пролетарський фронт! Хай живе солідарність селянських і робітничих мас! Хай живе Українська Соціал-Демократична Партія Волині, Холмщини, Полісся, Підляшя й Східної Галичині. Варшава 5. грудня 1923 р. Соціалістична Фракція Укр. Посольського Клубу.

Вітаючи цю постанову, подану Соціалістичної Фракції Української Парляментарної Репрезентації вважають постанову Луцької Соціалістичної Наряди, з дня 17. листопада 1923 року, для себе обовязуючими і директивними.

Обєднання усього українського соціалістичного руху на українських землях під Польщею суцільно, на Волині, Холмщині, Поліссю й Підляшю і в Східній Галичині в одну партію У.С.Д.П., партію, яка заступає й боронить інтереси селянських і робітничих мас, є

новим побідою українських революційних мас на шляху їх соціального й національного визволення і скріплення міжнародного революційного пролетаріату. Хай живе єдиний пролетарський фронт! Хай живе солідарність селянських і робітничих мас! Хай живе Українська Соціал-Демократична Партія Волині, Холмщини, Полісся, Підляшя й Східної Галичині. Варшава 5. грудня 1923 р. Соціалістична Фракція Укр. Посольського Клубу.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЗАКОРДОННИХ ВИДАВНИЦТВ.

Український Науковий Інститут Книгознавства має своїм завданням дослідження та вивчення книгознавства взагалі і зокрема й головним чином студійовання книгознавства українського в широкому розумінні цього слова, себто всього, що друкується на території України а також всього, що друкується на українській мові поза межами України та про Україну, незалежно від мови друку.

Інститут має досить велику бібліотеку українського друку на території України за 1917—1923 рр., відповідну картотеку на фонди: книжковий, періодичних видань та плакатно-афішний, організує бібліотеку по книгознавству та бібліотеку українського друку поза межами України та про Україну при відділі "Україніка" і закладає енциклопедію документів по зразку подібної ж енциклопедії міжнародного Бібліографічного Інституту. Всі колекції Інституту приступні для користування всіх, хто цікавиться питаннями книгознавства та української культури. Для того, щоб колекції Інституту дійсно відповідали своїому завданню — бути го-

ловним жерелом при студійованню українського друкарського руху, необхідне систематичне поповнення їх відповідним матеріалом. Особливо важливо поповнення їх працями закордонного українського друку.

Інститут звертається до всіх Вас з проханням надіслати йому та надіслати надалі комплекти видань Вами книжок, журналів, листівок, каталогів, проспектів і вського іншого матеріалу, що може характеризувати діяльність закордонного видавництва.

Висловлюючи заздалегідь свою щирю подяку за надіслані виданя, Інститут з свого боку радий був би бути корисним Вам своїми колекціями і ріжними справами в межах компетенції Інституту Книгознавства.

Юр. Меженко, Директор Інституту, Г. Волобуєва, Секретар. Р. С. Літературу і письма переслати можна через Повно-важне Представництво С.С.Р.Р. в Польщі, Варшава, Укрпребюро, Новосенаторська 1. г. Римський, 3.

НОВІ КНИЖКИ! -- НОВІ КНИЖКИ!

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повин збільшити свою бібліотеку і свідомість слідууючіми новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повин збільшити свою бібліотеку і свідомість слідууючіми новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

Товариші! Не забувай відновити передплату на "Українські Робітничі Вісті".

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повин збільшити свою бібліотеку і свідомість слідууючіми новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повин збільшити свою бібліотеку і свідомість слідууючіми новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повин збільшити свою бібліотеку і свідомість слідууючіми новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повин збільшити свою бібліотеку і свідомість слідууючіми новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

М. ІРЧАН.

ЗА ОКЕАН.

(ПОДОРОЖНІ ВРАЖІННЯ.)

(Продовження.) 24. жовтня 1923 року.

Знову любимося гарною погодою. За добу віхали 354 мілі. Нетерпеливі ми дуже, бо завтра — завтра пропаде наша нудьга, що так дуже вілася в кров і кість за час подорожі через океан. Завтра ми побачимо землю, і не тільки побачимо, а таки внісеємо.

По правді, страшенно остогидла плавба, хоч вигоди великі. Але не можемо їсти, бо смаку не маємо, і голова вічно тяжка і очі наші не мають на чому спочити. Куди не глянеш — безкрай-грязні води. Хочби справді якийсь зайчик пробіг, як Іван казав. Завтра ми побачимо землю, і не тільки побачимо, а таки внісеємо.

Мимоволі згадуємо з Іваном першу подорож Коаломба до Америки. З того часу поминуло тільки 431 літ, а які величезні зміни. Шанім місяцями Іхав впертий Христофор Коаломб на протист-вітральних кораблях, доки побачив не-

наслідком і поневоленім. Га! Дійшов сьогоднішній світ до того, що ці слова, сказані в обороні прав людини, стали страшними і зневажливими. Хоч, як каже П. Тичина:

...ліба то є жертва, куди зір зєра їсть?

Проти прав природи безсильний найхитріший і найпідлийший ум. Віки покарбують людство так, що воно таки приїде в природне русло. Бо так не може бути. Люде — мусять бути людьми і не ділитися на пастухів та отару овець. І вони доростуть до цього. В своїх поколіннях дійдуть вони в щєстья. Не ми, а ті — що перед нами, імя яким — цєнароджені ми.

Вечером прощальний концерт. Іван найшов собі роботу. Майже цілий день "крутились між групою словачьких емігрантів і намовляе їх вступити теж на концерті з словачькими народними піснями. Треба знати, що Словаки мають дуже гарні пісні, що в дечому пригадують нашу українську, хоч звичайно не вміють співати їх, як сїлі. По довгих переговорах словачькі парубки погоджуються, хоч кількох Мадарів "бунтують" і відраджують. Все-ж таки Іван побіди. Вправді концертний комітет, зложений з Німців, поставив

Словаків на останню точку, але це дуринці. Нехай неправні Німці бавляться в шовінізм.

По полудні жінки і діти мали знов велику втіху, бо побачили новий табун морських рибок, що гнався за кораблем, але теж по полудні звійвся вітер, захмарилося, потемніло. Ще сумнішє стало. Сидіти на палубі неможливо, а цілий корабель переміняється знову в розгидану колюску. По годиннику пізнаємо, що до вечера ще далеко, а на дворі темніє. Нараз — нараз далеко на овиді виринає чорна точка, потім зближається до нас. Згодом "наш" "Pittsburgh" минає в недалекій віддалі вітрильну лодку. Ми з дива не можемо вийти, бо лодка своєю мертвотою пригадує нам щось загадочне, страшне. На ній видно ані живої душі і щому мабуть вся наша загадочність. Мені мимоволі пригадують описи лодок морських піратів, які читав я в дитячих літах і — сміюся сам з себе. Корабельна служба пояснює нам, що це рибачька лодка, мабуть, з якихсь малих островів. А довгий Іван, який боїться моря навіть на великому "Pittsburgh"-у, че може надивуватися, як така невелика вітрильна лодка пускається на повільну океан?

Прощальний концерт — дуже латаний. Провід захватили Німці. Іх представник виголося навіть підлябну промову англійській корабельній компанії за добру їзду на "Pittsburgh"-у. Співав декілька разів німецький мішаний хор, були деклямації, солї. Розуміється, все біде, дуже тендітне. Англійці брали теж участь, переважно молодь, але і в них вийшло таке-ж, як в Німцях. Останньою точкою були народні словачькі пісні. Добрий гурт парубків дав волю своїм горлам і заглушив своїм голосям навіть гуляк корабельної машини. Поправді, це найкраща точка концерту.

Окрім цього, батькові новонароджені дитини, який дали імя "Pittsburgh", корабельна адміністрація передала зложєні подорожні гроші і деякі подарунки. Серед гулич оплесків шасливий батько (сербський робітник) прийняв все і подякував.

Ми вийшли на палубу. Дивлю Океан затих і ніби на прощання, залунавла прекрасна місячна ніч. Просто фантазія, а не дійсність. Ах, як хочеться описати цю чарівну ніч і не маю слів. Повний місяць виліня на чистий небозвід і ясно-ясно сріблить нашу дорожку. Ми годинами простоемо на задній палубі і не хочеться йти спати, хоч холодно. Це-ж

наша остання ніч на океані. Мені видається, що це не природна краса, а казка чарівна-гарна казка. Мабуть немає нічого кращого над таку ніч. Я-ка шкודה, що я немаю змоги змалювати її велич і красу...

25. жовтня 1923 року.

Мабуть аж сьогодні корабель жєне за всі рази. Він гнівно ріже неспокойні хвилі і вода біля його чорних стін бузєрється, злитєся і піниться, але згодом лагідніє і мережить прєкрасну-хвилеву мозаїку з ясно-блакитних, зеленіх і сніжно-білих водних квадратиків. Занервуває не тільки корабель, але й ми всі. Пакуємося, бігаємо, говоримо, респітуємо. Аж після обіду, приблизно в 2-ій годині, будемо в Канаді. А мені просто нехочеться вірити. Невже це правда, що за кілька годин я вступлю на далеку, невідому землю другої частини світа?

Всі подорожні на палубі. День погідний соняшний, а наші очі тяжко виглядають землі. Іван, як би стояв на грані. Його першим словом, як розбудився ранком, було: — А чи є вже птахи?

Він страшенно любить птахів, бо вони для нього заперують, що близько земля. Однак вже й полудне близько, а птахи як нема, так нема.

Після обіду Іван зрадів. Цілі зграї білих мєв летять вже за "нашим" кораблем. Вже й час від часу в далечині появляються невеликі кораблі.

Адміністрація корабля передає нам потрібні для контролю в порті картки, і ми внісеємо свої пакуки на палубу.

Нараз крик. Радісний, щирий. — Земля! Земля!

Я мигом кидаюся на протилежний бік і дивлюся. Нєначе туман, бо тільки довга-сіра смуга перед нами. — Канада! Канада! Галіфакс! Так багато радості в цих словах. Всі діти землі і радіємо на вид її. Море так страшно вимучило нас. Остогидло. Довго ще сіра смуга не зарисовується, аж потім ми починаємо розріжжувати лісисті жовтоскалісті береги.

Зближаємося повільно, а хочеться швидче-швидче. Притягає земля. Ось вже краше видно. Ось вже розріжжємо хатки, а ось там, неначе в глибині закурили комини довгяданого Галіфаксу. Хтось з боку тихо прошепотів по німецьки: — Слава тобі господи... (Далі буде.) Тов